

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Humedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinelă”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiiu, 2 Septembrie 1906.

Nr. 35.

Chestiunea economică română.

I.

Există o chestiune economică română și dacă da, care poate fi aceea? — iată niște întrebări cari de mult ne preocupă și la cari — în lipsa altor păreri mai competente — vom cercă să răspundem noi.

*

La cea dintâi dintre aceste întrebări fără multă cercetare, chiar fără a pătrunde mai afund în ordinea lucrurilor și a ideilor, nu putem răspunde decât numai afirmativ.

De când e lumea la toate popoarele vieța economică a fost și trebuie să fie — cel puțin într'o ordine normală de lucruri și așezăminte — temeiul și izvorul tuturor celorlalte manifestări de activitate publică și prin urmare ea trebuie să formeze chestiunea cea mai importantă în preocupățiunile fiecărui popor. Englezii, Germanii, Francezii, Flamanzii, Danezii, Cehii etc., toți deopotrivă au la baza organizării lor culturale, sociale și naționale cea mai puternică și intensivă activitate economică. Și dacă este așa la toată lumea, firește, așa ar trebui — deși durere nu este — să fie și la noi. De ce nu-i? — e o chestiune ce trebuie lămurită înainte de a cercă să răspundem și celei a doua întrebări ce ne-am pus mai sus ca teză.

*

Sunt șasezeci de ani dela regenerarea noastră națională: un timp în care s'a făcut mult și totuș puțin pentru un popor ce n'a avut nimic, dar voiă să aibă totul. Două generații de oameni au servit cu credință și sinceritate, pe toate terenele de activitate publică, interesele poporului deșteptat, amă-

surat justei sentințe: una s'o faci, alta să nu-o lași nefăcută. Urmarea unei astfel de activități a fost, că s'a făcut din toate câte ceva și din toate nimic. Dar nici n'a fost cu puțință altcum. Trebuințele ne-au fost atât de multe, lipsele atât de mari și graba de a face ceva atât de febrilă, încât înaintașilor nostri le-au lipsit răgazul să stabilească cel puțin o ordine între trebuințe și trebuințe, între trebuințele absolute și primordiale și între cele relative și condiționate. În chipul acesta s'a ignorat pe nesimțite un fapt — ordinea trebuințelor —, care e începutul oricărei regenerări și care singur poate promovă în mod solid și omogen dezvoltarea rațională și normală a unui popor. Ignorarea acestui fapt explică de ce, pe lângă școli și biserici, singurele trebuințe binepricepute, s'a dat preferință și prioritate unei serii întregi de trebuințe relative și condiționate ca societăți literare, muzicale, teatrale, reuniuni de caritate, de înfrumșetare și Dumnezeu sfântul mai știe câte toate altele. Bune sunt toate acestea. bune cu deosebire pentru un popor ce are timp, liniște și dispoziție pentru ele. Câtă vreme însă mulțimea, marea mulțime a unui popor, cum e spre pildă și al nostru, este lipsită — ceeace nu credem, că mai trebuie dovedit — de condițiunile unei vieți materiale omenești, bunurile înșirate mai sus devin de o relativitate foarte problematică. Mulțimea are trebuință înainte de toate de bunuri și așezăminte, care să-i garanteze o existență sigură și o bunăstare mulțamitoare. Ea are lipsă de școala practică a vieții, de societăți de producțiune, de valorizare, de ajutor mutual, de credit, de negoț, de meserii etc., de cari la noi până astăzi prea puțină samă s'a ținut. Aceste sunt adevăratele trebuințe ale unui popor în regenerare, trebuinți absolute și primordiale, după cari apoi pot să urmeză și trebuințele relative și condițio-

nate. Deci la noi lipsa de sistem în satisfacerea trebuințelor de ordine absolută și relativă, ignorarea celor dintâi sunt cauza că în structura organizmului nostru social lipsește baza: viața economică cu adevărat.

*

Dând preferință unor trebuințe relative față de cele absolute ne-am pomenit astăzi cu două mari extreme în structura vieții noastre sociale. Deoparte avem o clasă a intelectualilor, mare și respectabilă, bine situată, exercitând profesii libere prea puțin sau chiar de loc productive. De altă parte ne stă o țărănie uitată și retrogradă, cu o proprietate insuficientă și de o calitate inferioară, o țărănie, care, cum bine ni-se caracteriză de un cunoscut, aservită unui mediu economic și unor împrejurări sociale defavorabile și astăzi, după șase decade de libertate juridică, poartă sarcina unui jug tot atât de greu ca al jobăgiei: jugul social-economic. Sub acest raport clasa intelectualilor progresează văzând cu ochii în avere și cultură, în vreme ce țărănia sărăcește, regresează, se abrutizează. Și pe umerii acestei țărănii aservite social și economic, săracă și lipsită de învățatură se menține puternica clasă a intelectualilor. Intrebăm acum, se poate ceva mai nefiresc, mai trist și mai deprimător? Abia credem.

Aceasta fiind adevărata stare a lucrurilor, dacă până acum nu s'a observat nici o ordine în satisfacerea trebuințelor, nu s'a lucrat cu un sistem oarecare și nu putem zice că viața economică ar forma baza vieții noastre culturale, sociale și naționale, dacă — adecă — o viață economică în adevăratul înțeles al cuvântului nu există, avem datorința de a o forma, căci ar fi nemernic să urmărim pilda nesocotitului din biblie care și-a zidit casa pe năsip. După o experiență tristă de șase decenii desigur că a sosit timpul lucrărilor cu rânduială și cu sistem, lucrări cari vor reclama mulțime de probleme nouă de împlinit. Și complexul tuturor acelor probleme, cari au de scop fondarea unei vieți economice temeinice prin emanciparea economică și socială a marilor masse ale mulțimei, ale țărănimei formează — după noi — chestiunea economică română.

*

Dacă admitem o chestiune economică română, care să aibă de scop fondarea unei vieți economice în conformitate cu recerintele timpului nostru prin emanciparea eco-

nomică și socială a țărănimei noastre, cel dintâi lucru în ordinea ideilor ce desfășurăm e să precizăm problemele, cari îndeplinite ne-ar putea duce la realizarea scopului arătat. Ori, problemele acestea se vor indica de sine îndată ce vom cunoaște cauzele aservirii sociale-economice a țărănimei noastre. Cauzele aceste — pe cari le-am recunoscut și le mărturisim zilnic — sunt cu deosebire două: lipsa unei pregătiri intelectuale a țărănimei noastre pentru rolul ce trebuie să-l aibă în actuala stare de lucruri, cu alte cuvinte ignoranța ei și al doilea lipsa unei proprietăți suficiente și de calitate corespunzătoare, adecă sărăcia ei.

Cum se explică aceste lipse — nu e greu de arătat. Prin emanciparea politică de acum cincizeci-și-opt de ani, țărănia noastră a fost transpusă — cultural și economic nepregătită însă — într'o ordine nouă de lucruri, pe care n'avea de unde le înțelege și căroră deci n'avea cum să se acomodeze. Ea întră confuză și șovăitoare în era libertății individuale: epoca de abuzuri pentru cei tari și avuți față de cei slabi și săraci. Intr'o astfel de stare de lucruri viciate și corupte țărănia noastră n'a avut cum înaintă nici social nici economic, mai cu seamă că cu aceste necesități reale ale ei prea puțini își băteau capul. Ea rămâne staționară, iar dela erupțiunea crizei agrare, provocată de concurența trans-oceanică, mizeria ei e permanentă. Puțina proprietate ce o mai are, în cele mai multe părți, numai nominal mai e a ei. Locul robotelor și zeciuelilor de altădată l-au luat cametele înspăimântătoarelor sarcini hipotecare. Iată în scurt cauza ignoranței și sărăciei noastre, iată cauza aservirii economice și sociale a țărănimei noastre.

Cunoscând acum cauzele cari au împiedecat dezvoltarea și emanciparea economică și socială a țărănimei noastre, cele dintâi și mai urgente probleme ale chestiunii economice române va fi delăturarea acelor. Cum le vom delătura? vom arăta în articolii noștri următori.

I. I. L.

Producțiunea Mondială a Petrolului și Cărbunelui.

(Datele după *Oficiul Statistic Universal din Anvers*).

a) Producțiunea Petrolului.

Tablou dezvoltător pe țările de producțiune în tone dela 1859—1905.

Anii	Anglia	Canada	Galiția	Germania	Hindustan	Italia	Japonia	Iava și dependințele ei	Perou	România	Rusia	Statele-Unite	Un-garia
1859	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	262	—
1860	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65,500	—
1862	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,010	—	400,426	—
1870	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,590	—	629,157	—
1880	—	—	—	1,309	—	283	3,992	—	—	14,410	400,000	3,443,481	—
1886	13	—	43,105	10,385	—	219	5,936	—	—	22,087	2,402,076	3,676,494	—
1889	30	—	71,659	9,591	12,346	177	8,268	—	—	38,994	3,083,303	4,606,420	—
1890	35	—	91,650	15,226	15,466	417	8,051	—	—	41,670	3,630,664	6,002,887	—
1892	218	—	89,871	14,257	—	2,548	—	—	—	56,170	5,338,426	6,616,705	—
1893	260	—	96,331	13,974	39,165	2,652	13,933	41,920	—	56,600	9,927,101	6,344,469	—
1900	—	—	347,213	50,375	141,252	1,683	113,529	425,600	—	250,000	11,157,078	8,334,289	—
1901	8	—	404,662	44,095	187,423	2,246	145,484	624,800	—	270,000	10,550,745	9,089,986	—
1902	25	—	520,847	49,725	211,874	1,572	156,880	800,000	—	310,000	10,320,000	11,628,665	—
1903	—	96,301	672,508	89,163	502,052	5,000	192,800	1,328,000	12,349	384,300	10,132,650	12,557,000	3,010
1904	—	—	823,943	89,606	404,000	—	—	1,000,000	—	496,800	—	15,000,000	1,133
1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	568,013	—	—	—

b) Producțiunea cărbunelui.

Tablou dezvoltător pe țările de producțiune în tone dela 1810—1905.

Anii	Anglia	Australia	Austro-Ungaria	Belgia	Canada	Capul de bună Speranță	Germania	Hindustan
1810	8.500,000	—	Necunoscente	—	—	—	—	—
1820	—	—	Lignite {	1831 : 2.305,016	—	—	—	—
1830	—	—		1835 : 2.638,731	—	—	—	—
1840	—	Mijlocia anuală	164,239	—	—	—	—	—
1850	65 000,000	1841/50 : 41,451	211,299	—	—	—	—	—
1860	80 042 698	1851/60 : 192,049	69,772	3.929,962	—	—	4.383,566	1838 : 36,000
1870	110.431,192	1861/70 : 706,817	80,817	5.820,583	—	—	5.183,724	1846 : 90,000
1880	146.969,409	1871/80 : 1.387,584	1 943,932	9.610,895	—	—	12.347,828	1878 : 1.015,210
1890	181.614,288	3.523,282	3.893,066	13.697,110	—	—	26.397,770	1879 : 924,562
1900	225.181,300	6.487,920	6.994,678	16.866,698	—	—	46.973,566	—
1901	219.046,945	6.994,717	9.925,877	20.365,960	3.084,682	33,021	70.237,808	1.019,793
1902	227.178,140	—	12.859,735	23.462,817	5.608,666	198,451	109.290,237	2.168,521
1903	230.324,195	7.115,004	13.956,756	22.213,410	6.227,352	205,810	108.539,444	6.118,692
1904	232.411,784	6.853,000	12.143,966	22.801,809	7.193,142	185,424	107.936,334	6.635,727
1905	236.111,150	—	12.668,902	23.913,240	7.643,999	207,493	116.637,765	7.424,402
			12.971,246	23.507,410	7.509,860	172,785	120.693,098	7.438,386
			—	22.492,000	7.950,095	—	121.190,249	8.216,706

b) Producțiunea cărbunelui.

(Urmare).

Anii	Indiile Nerlandeze	Italia	Japonia	Francia	Natalia	Noua-Zelandă
1810	—	—	—	773,000	—	—
1820	—	—	224,335	1.094,000	—	—
1830	—	—	567,221	1.863,000	—	—
1840	—	—	544,959	3.003,000	—	—
1850	—	—	499,106	4.434,000	—	—
1860	—	30,280	679,707	8.304,000	—	1878 : 162,218
1870	—	58,770	857,549	13.330.308	—	1879 : 231,218
1880	—	139,369	882,055	19.361,564	—	299,923
1890	1892 : 71.150	376,326	2.608,284	26.083,118	1889 : 28,000	637,397
1900	202,729	479,896	7.488,891	33.404,298	81,549	—
1901	205,129	425,677	9.027,325	32.301,757	241,330	1.093,990
1902	180,000	413,810	9.742,716	29.574,130	567,460	1.227,638
1903	201,311	346,887	9.950,050	34.217,661	593,120	1.362,702
1904	232,650	—	9.979.000	33.838.130	713,548	1.420,193
1905	—	—	—	35.347,230	858,298	1.537,838

Anii	Rusia	Spania	Statele-Unite	Svedia	Transvaal	Indo-China
1810	Necunoscut	Inainte de 1828, nec.	1814 : 20	18,339	—	—
1820	—	1828 : 8,000	408	16,160	—	—
1830	—	1844 : 30,633	290,364	18,974	—	—
1840	10,000	—	1,969,852	20,782	—	—
1850	Necunoscut	27,972	6,366,763	21,671	—	—
1860	160,771	321,773	13,254,008	27,300	—	—
1870	260,750	621,832	29,969,378	36,485	—	—
1880	3,213,000	825,790	64,846,993	100,209	—	—
1890	6,019,738	2,212,088	143,127,424	187,512	1893 : 548,434	1891 : 6,603
1900	16,169,297	2,514,545	244,853,266	252,320	506,074	194,442
1901	16,151,557	2,566,591	266,077,148	271,509	797,144	248,622
1902	16,420,000	2,614,010	273,598,275	304,733	1,590,333	316,618
1903	17,818,000	2,587,652	324,138,325	320,390	2,012,211	—
1904	19,318,000	2,903,771	319,610,685	320,984	2,151,000	—
1905	—	3,045,083	592,000,000	—	—	—

Recapitulatiune.

Anii	Butoi de 1000 klgr.	Anii	Butoi de 1000 klgr.	Anii	Butoi de 1000 klgr.	Anii	Butoi de 1000 klgr.
1850	89,881,357	1887	409,794,291	1893	481,639,370	1900	694,740,651
1860	128,529,460	1888	430,425,349	1894	504,202,618	1901	711,447,432
1870	203,321,112	1889	463,753,758	1895	508,954,321	1902	749,691,626
1880	308,546,468	1890	469,815,045	1896	546,742,207	1903	799,577,886
1884	376,631,659	1891	491,355,010	1897	273,726,043	1904	802,187,418
1885	378,810,251	1892	492,314,163	1898	603,006,551	1905	815,000,000
1886	383,207,780			1899	654,549,738		

Împărțirea economică a pământului României.¹⁾

Românii au agricultura lor proprie, potrivită cu rezonul ei de a fi, cu clima și pământul, cu împrejurările economice și comerciale, cu datinele și legile țării, cu moravurile și caracterul național; o agricultură care cuprinde în sine un tezaur de cunoștințe pe cari Români, cum am arătat în această lucrare, l-au moștenit dela străbunii lor, dela Romani, cari umplură pământul de mărirea lor.

Nu e locul să dau aci partea descriptivă a agriculturii și economiei noastre rurale, nici să fac o monografie completă studiind cultura pământului în toate regiunile. Ridicăm numai cestiunea îmbunătățirii economiei noastre rurale. Prin anchete, studii și descrieri vom cunoaște număratoarele resurse cu care Dumnezeu a înzestrat pe români în țara lor.

Statistica oficială împarte economiceste pământul țării cum se arată în tabela din coloana următoare.

Creșterea întinderilor cultivate dela 1862 la 1905 în raport cu întinderea țării și cu populațiunea.

	Intinderea culturilor în hectarii		Producțiunea mijlocie în hectolitri	
	1862	1905	1862	1905
Cereale				
Grâu	697,600	1,958,250	13.4	18.6
Porumb	962,400	1,975,761	14.0	10.6
Săcară	59,800	161,199	12.6	16.1
Orz	242,300	528,758	13.6	17.6
Ovăș	61,900	372,730	13.1	17.9
Mei	87,400	39,594	11.5	3.6
Rapiță	8.7 0	251,584	—	11.2
Hrișcă	—	1,095	15.0	5.0
Total	2,120,100	5,288,971		

Categoriile pământului	România cu Basarabia la 1860		România cu Dobrogea în epoca actuală	
	Suprafața în hectare după categoria pământului	la % din suprafața țării	Suprafața în hectare după categoria pământului	la % din suprafața țării
Proprietăți clădite, strade, piețe, grădini, împrejurări	167010	1.33	270000	2.06
Arături și bățături, toloace, ogoare sterpe	2494220	19.91	5465190	41.61*)
Fânețe naturale	1016610	8.35	536380	4.08
Pășuni permanente	3043230	24.29	1495600	11.38
Vii	105130	0.84	140800	1.07
Livezi de pruni	Neprevăzute anume		74200	0.56
Păduri (fără goluri)	2233200	17.82	2282300	17.38
Șosele, căi diverse, riuri, lacuri, iazuri și stufuri, mine, cariere și pământ neintrebuintat	2440300	27.46	2870330	21.86
Suprafața totală a țării	12529700	100.00	13135300	100.00
Populația României	3864848	—	6392273	—

Cultura grâului a crescut în întindere dela 1862 până în 1905 cu 180.7%; acest spor în 1903 eră numai de 130.2%. Intinderea cultivată cu porumb a sporit cu 105.5% în 1905 față de 1862; acest spor e mai mare în 1903 (115.3%).

În 1862 întinderea cultivată cu cereale reprezintă 33.5% din totalul culturii și în 1905 82.19% din totalul culturilor. Producțiunea porumbului în 1905 nu trebuie considerată o mijlocie normală. Meiul e una din culturile care se părăsește, scade și întinderea cultivată și producțiunea la hectar; probă că cultura acestei prețioase plante se neingrijește.

*) În suprafața de 5,465,190 ha. intră numai pământul de arătură.

¹⁾ Din „Trecutul și prezentul agriculturii române“, de dl S. P. Radianu, 1906, lucrare asupra căreia dăm în numărul prezent și o bibliografie.

Din suprafața totală a țării care, în 1862 era de 12.529,700 hectare, se cultivau, 5.56 cu grâu, 7.68 cu porumb, 0.48 cu săcară, 1.93 cu orz, 0.49 cu ovăs, 0.70 cu mei, 0.07 cu rapiță; (16.91% cereale) și după 41 de ani, în 1903 (întinderea țării fiind 13.135.300 hectare) grâul ocupă 12.22 din întinderea totală a țării, porumbul 15.73, săcara 1.17, orzul 4.04 (adeacă cultura acestor cereale s'a îndoit), ovăsul 3.25 (în loc de 0.49, adeacă s'a încincit), rapița 1.56. în loc de 0.07, sporind enorm (38.64% cerealele). Singur meiul a scăzut dela 0.70, cât se cultivă în 1862, la 0.62 în 1903. Această plantă altădată formă hrana de frunte a populației; astăzi s'a înlocuit prin porumb.

Dacă, în 1862, raportăm întinderea culturilor la populațiunea țării, de atunci, 4.019,000, locuitori, găsim proporția la o mie de locuitori din întinderea cultivată; se cultivau 173.58 hectare de grâu, 239.46 cu porumb, 14.88 cu săcară, 60.29 cu orz, 15.40 cu ovăs, 21.74 cu mei, 2.16 cu rapiță; iar, în 1903, la o populațiune de 6.196.000 suflete, proporția la mia de locuitori din întinderea cultivată e de 259.15 hectare grâu, 334.42 porumb, 24.90 săcară, 85.68 orz, 68.87 ovăs, 13.22 mei, 33.05 rapiță.

Prin urmare sporul întinderii culturilor dela 1862 la 1903 e de 130.2% pentru grâu, 115.5% porumbul, 158% săcara, 119.1% orzul, 524.7% ovăsul, la rapiță sporul e de 2254%. Singură cultura meiului a dat înapoi cu 6% din ceea ce era în 1862.

Paralel cu mărirea întinderii cultivei de cereale s'a mărit și populația României. Sporul populației în 41 de ani (1862—1903) e de 54.17%, adeacă dela 4.019,000 la 6.196,000 locuitori a crescut 2.177,000 suflete¹⁾.

Fânățele sămănate. Pentru fânățele sămănate (artificiale) care joacă rol mare în agricultura sistematică, statistica oficială ne dă aceste cifre:

Anii	Intinderea mijlocie în hectare	Producțiunea mijlocie în cântare metrice
1897—1900	84,017	1.693,020
1900—1903	71,120	1.804,552

Adeacă întinderile sămănate au scăzut, însă producțiunea nutrețului a sporit; aceasta însemnează perfecțiunea cultivei.

Din 1886 noi am scris în „Studiul județului Bacău“²⁾ (pag. 100—101:

„Livezile artificiale lipsesc aproape cu totul în district. Prea puține încercări s'au făcut cu sămănatul luternei și aceasta numai de 2—3 proprietari. Cultivatorii județului nu voiesc să sporească producțiunea nutrețurilor. Cu toate acestea solul și clima îi ajută. Imediat după secere, dacă s'ar întoarce miriștile prin arături ușoare și dacă, prin aruncare s'ar sămăna *napi* (*napi* de miriște), planta sub influința ploilor de vară și a temperaturii ridicate din lunile August, Septembrie și Octombrie s'ar desvoltă și ar procura pentru iarnă nutriment de vite. Lipsă de nutreț să simte în toată țara și mai în toți anii“.

Ceeace, în 1886, am zis de Bacău, zicem astăzi de țara întreagă.

Numărul agricultorilor. Cultura mare și cultura mică.

Intinderea culturilor dată de statistică pe 1903 e de 5.912,942 hectare. Cultura agricolă pe această întindere a fost făcută de 934,631 agricultori mari și

mici, fie pe proprietatea lor, fie pe pământ arendat, în dijmă, sau lucrat prin alte tocmeli.

Din aceștia 3,727 sunt agricultori mari, cari au cultivat câte 100 hectare și mai mult, iar 930,904 sunt cultivatori mici cu câte mai puțin de 100 hectare.

Pe anul 1905 exploatațiunile agricultorilor mari și acele ale cultivatorilor mici ni-se prezintă astfel:

1. Nrul exploatațiunilor agricole în 1904—1905:			
	Nr. exploatațiunilor de 100 hect. și mai mult	Mai mici de 100 hectare	
		nrul la %	nrul la %
Cultivate de proprietari	1,753	48.11	541,005 86.05
„ „ „ și arendași	330	—	333,482 ¹⁾
„ „ arendași	2,246	51.88	—
„ „ dijmași din localitate	—	—	103,939
„ „ „ veniți din alte părți	—	—	37,852 13.95
Total	4,329	—	1,060,278
Totalul exploatațiunilor agricole	1,162,607	—	—

¹⁾ Se înțelege cultivatori mici cari au pământul lor, dar care mai iau și pământ în dijmă dela proprietari.

La sută din totalul exploatațiunilor 85.89 exploatațiuni au fost cultivate direct de proprietari și 14.11 s'au cultivat în dijmă.

2. Intinderea exploatațiunilor agricole în 1904—1905:			
	Exploatațiuni de la 100 hec. în sus	Exploatațiuni mai mici de 100 hec.	
		hectare la %	hectare la %
Culturi directe prin proprietar	799,996	38.89	2,749,814 67.97
„ prin arendare	1,283,602	61.11	1,295,687 32.03
Total	2,083,598	100	4,045,501 100
Intinderea cultivată în 1904—1905	6,129,099	—	—

Totalul exploatațiunilor			
	hectare	la %	
Culturi mari și mici direct prin proprietar	3,549,810	57.92	
„ „ „ „ în pământuri arendate	2,579,289	42.08	
Total	6,129,099	100	

Din totalul întinderii exploatațiunilor dela 100 hectare în sus sunt 34% și mai mici de 100 66%.

Venitul impus al proprietăților rurale, după rolurile de contribuțiuni pe anul 1905, e acesta:

Proprietăți rurale mici impuse cu 5% cultivate direct de proprietari țărani, venit impus	Lei	107 455,254-77
Proprietăți mari căutate direct de proprietari, impuse cu 5½%, venit impus	„	49.774 634-26
Proprietăți arendate impuse cu 6½%, venit impus	„	61.332.963-18
Proprietăți arendate ai căror proprietari locuiesc în străinătate impuse cu 13%, venit impus	„	4.476.930 60
Total, venit fonciar impus	Lei	223.039,782 81

La pag. 37 din această lucrare am dat venitul net fonciar impus în toată țara în cursul anului 1901—1902; el era de Lei 213.590,702-73. Venitul impus fonciar e în creștere (Lei 223.039,782-81).

Observăm însă, cu mare regret, că cultura direct prin proprietarul mare în loc să se întindă ea a scăzut.

În adevăr venitul proprietăților căutate direct din Lei 50.033,308-82, cât era în 1901—1902, scade în 1905 la Lei 49.774,634-26, pe când venitul proprietăților arendate (impuse cu 6½%) crește în 1905 la Lei 61.332,963-18 din Lei 54.076,455-25 cât era în exercițiul 1901—1902. Ce e și mai regretabil e faptul că venitul fonciar al proprietarilor locuind în străinătate din Lei 3.957,783-40 cât era în 1901—1902, se urcă în 1905, la Lei 4.476,930-60. Absenteismul a luat

¹⁾ Bulet minist. agr., 1903, pag. 56.

²⁾ Studiu agricol și economie (lucrat din ordinul ministrului de agricultură) de S. P. Radianu, 653 pagini, 1889.

proporțiuni mai mari. Avem proprietari și pensionari ai statului care trăiesc în alte state.

Pe anul 1905 exploatațiunile agricultorilor mari și acele ale cultivatorilor mici ni-se prezintă astfel:

Exploatațiunile agricole în 1905:

	Cultura mare dela 100 hect. in sus	Cultura mică sub 100 hect.	Totalul hect. cultivate
Cereale	1.687,565	3.349,822	5.037,387
Grâu, porumb, orz, etc.			
Oleioase și textile	164,767	125,156	289,923
rapită, mac, in, cânepă			
Legum. și tubercule	20,341	26,333	46,674
fasole, linte, etc. și cartofi			
Plante industriale	6,280	14,129	20,409
sfeclă de zahăr, tutun, hemei			
Grădini de legumi	2,350	23,954	26,304
legumi, pepeni, dovleci			
Fânețe sămănate	23,266	32,203	55,469
Fânețe naturale	170,320	320,806	491,126
Viile	6,642	83,248	89,-90
Livezi de pruni	2,067	69,550	71,917
Total	2.083,598	4.045,501	6.129,099

Cultura arabilă, sămănături, fânețe și sădiri ocupă 48·12 la sută din întinderea totală a țării. Ea se împarte în *cultură mare*, a agricultorilor mari, care se exercită pe întinderea de 2.083,598 hectare (34%) și *cultură mică*, cuprinzând exploatațiunile micilor cultivatori cu loturi de pământ mai mici de 100 hectare care în 1905, a ocupat întinderea de 4.045,501 hectare (66%).

După statistica oficială împărțirea economică a pământului cultivat în țară în anul 1905 la sută e aceasta:

	Din cultura mare de 2.083,598 hec- tare la % cu	Din cult. mică de 4.045,501 hec- tare la % cu	Din totalul culturilor din țară de 6.129,099 la % cu
Grâu	52 ^{·58}	47 ^{·82}	31 ^{·95}
Săcară	11 ^{·73}	88 ^{·27}	2 ^{·62}
Orz	21 ^{·08}	78 ^{·92}	8 ^{·63}
Ovăș	31 ^{·12}	68 ^{·88}	6 ^{·08}
Porumb	20 ^{·31}	79 ^{·69}	32 ^{·24}
Mei	25 ^{·77}	74 ^{·23}	0 ^{·67}
Hrișcă	29 ^{·81}	70 ^{·19}	
Rapiță	60 ^{·64}	39 ^{·36}	4 ^{·10}
In	35 ^{·59}	64 ^{·41}	0 ^{·63}
Cânepă	5 ^{·23}	94 ^{·77}	
Mac	100 ^{·00}	—	
Fasole	29 ^{·33}	70 ^{·17}	0 ^{·36}
Mazăre	87 ^{·10}	12 ^{·90}	0 ^{·20}
Bob	41 ^{·93}	58 ^{·07}	0 ^{·02}
Lințe	19 ^{·44}	80 ^{·56}	
Cartofi	24 ^{·04}	75 ^{·96}	0 ^{·13}
Sfeclă de zahăr	50 ^{·61}	49 ^{·39}	0 ^{·30}
Tutun	0 ^{·10}	99 ^{·90}	0 ^{·12}
Anison, hemei, cicoare	27 ^{·60}	72 ^{·40}	0 ^{·01}
Varză	6 ^{·03}	93 ^{·07}	0 ^{·43}
Ceapă	9 ^{·14}	90 ^{·86}	
Alte legume	10 ^{·22}	89 ^{·78}	0 ^{·92}
Pepeni verzi și galbeni	6 ^{·34}	93 ^{·16}	
Fânețe sămănate	41 ^{·94}	58 ^{·06}	8 ^{·01}
Fânețe naturale	34 ^{·68}	65 ^{·32}	1 ^{·46}
Viile	7 ^{·39}	92 ^{·61}	1 ^{·17}
Livezile de pruni	2 ^{·87}	97 ^{·13}	

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 31 August 1906.

În piața internă cererea de bani continuă a fi foarte intensivă și scontul în piața deschisă neschimbat urcat. Deși etalonul oficial, precum am semnalat și noi în ultimul nostru raport, rămâne deocamdată neschimbat, totuși tendința pieței de bani este foarte fermă și față cu cererea mare de bani oferta este neînsemnată. La 30 August a. c. înaintările la Banca Austro-Ungară au fost în Budapesta 18 mil. față de scadențe de 28 mil., iar în Viena înaintările s'au cifrat cu 11 mil. În Viena banii s'au mai ieftinit și în piața deschisă, unde cambiile de prima bonitate s'au scontat cu $4\frac{2}{3}\%$, pe când în Budapesta numai dela $5\frac{1}{4}\%$ în sus.

În piețele externe de bani ultimo n'a ridicat pretenziuni prea mari, în Berlin este numărare abundant în urma cărei împrejurări scontul privat este staționar la $3\frac{1}{2}\%$; Parisul asemenea dispune de mijloace abundante și scontul privat cotează 2% ; numai în Londra scontul privat s'a urcat în ultimele zile dela 3% la $3\frac{5}{16}\%$ și aceasta în urma cererilor mai mari ale piețelor americane.

Etalonul oficial al-băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4% . Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană $4\frac{1}{2}\%$. Banca Angliei 3% și Banca Franței 3% .

CRONICA.

Bancă românească în Elisabetopol. Direcțiunea institutului de credit și economii „Racoțana” în ședința plenară ținută la 17 Iulie a. c. a decis înființarea unei filiale în Elisabetopol (Erzsébetváros) prin care se va oferi publicului român din acel jur putința, de a se emancipa de sub influința băncilor străine din acel oraș.

Aceasta va fi deja a doua filială a „Racoțanei”; prima funcționează încă dela începutul anului curent în Mediaș.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Din trecutul și prezentul agriculturii române*, partea întâi: „Raporturile agriculturii cu societatea în diferitele ei faze de transformare”, un volum, 592 pagini de dl S. P. Radianu, lucrare făcută din ordinul ministerului de agricultură pentru expozițiunea generală română din 1906.

Partea I-a a lucrării, care a eșit de sub tipar, cuprinde o introducere despre istoricul agriculturii române, iar „Raporturile agriculturii cu societatea în diferitele ei faze de transformare” se tractează în 6 capitole:

1. *Agricultura și economia rurală a Romanilor*. S'a tratat agricultura Romanilor pentru a învedera origina agriculturii române și pentru că, prin expozițiunea generală română din 1906 se sărbătorește nu numai împlinirea a 40 de ani de domnie glorioasă ai M. S. Regelui, ci și împlinirea a 1800 ani de când Traian, primul dintre marii imperatori romani, a cucerit și-a colonizat Dacia.

An apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Nr. 2.

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.*Se pot procura dela Administrația „Revistei Economice“, cele dintâi à 50 fil. cea din urmă K 1.*

„PUIANA“, institut de credit și economii în Pui.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Puiana“, soc. pe acții în Pui publică concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Condițiunile de concurs sunt: Salar fix anual de 1200 coroane și tantiemele statutare.

Contabilul se angajează provizoric pe un an. După aceea va decide direcțiunea asupra definizării lui. Dacă va fi ales de funcționar definitiv, i-se asigură dreptul de penziune în sensul statutelor societății.

Se recere absolvarea unei școale comerciale din patrie. Cei cu praxă în ramul contabilității vor fi preferați.

Suplicile sunt a se înainta până în 25 Septembrie a. c. la direcțiunea institutului.

Pui, (cottul Hunyad) la 30 August 1906.

Nr. 86 (1-2)

Direcțiunea.

„SENTINELA“, inst. de credit și econ. în Satul nou

ANUNT.

La „Sentinela“ în Satul-nou (Réva-Uj-falu) pot afla aplicațiune pe un an unul sau doi practicanți absolvenți de școalele comerciale. Ofertele să se adreseze direcțiunii institutului.

Nr. 83 (3-3).

Direcțiunea.**Banca Austro-Ungară**

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația „Revistei Economice“, cu prețul de 1 coroană.

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).